

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Є. В. Заїка
І. О. Зуєв

**ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ
ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ І ШКОЛЯРІВ**

Навчальний посібник

Харків – 2013

УДК 37.015.3 (075.8)

ББК 88.8я73

3 17

Рецензенти:

Т. Б. Хомуленко – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри прикладної психології Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди;

М. А. Кузнєцов – доктор психологічних наук, професор кафедри прикладної психології Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 24 вересня 2010 року)*

Заїка Є. В.

3 17 Шляхи оптимізації пізнавальної діяльності студентів і школярів : навчальний посібник для студентів, викладачів, практичних психологів / Є. В. Заїка, І. О. Зуєв. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 184 с.

ISBN 978-966-623-928-3

У навчальному посібнику описано репрезентативні системи, їх використання для оптимізації навчального процесу. Наведено досвід вивчення репрезентативних систем, їх розвитку та корекції. Подано програми ігрових тренінгів з розвитку пізнавальних процесів та здібностей учнів різного віку.

Для студентів психологічних факультетів та відділень, а також для шкільних практичних психологів, педагогів.

УДК 37.015.3 (075.8)

ББК 88.8я73

ISBN 978-966-623-928-3

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2013

© Заїка Є. В., Зуєв І. О., 2013

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2013

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Використання репрезентативних систем студентів і школярів у навчальному процесі	7
1.1. Поняття про репрезентативну систему	7
1.1.1. Репрезентативні системи в концепції НЛП.....	8
1.1.2. Репрезентація інформації в когнітивній психології.....	20
1.1.3. Репрезентація знань в системі розвивального навчання.....	31
1.1.4. Репрезентація інформації в нейропсихологічних дослідженнях.....	38
1.2. Характеристика типів репрезентативних систем	47
1.2.1. Характерні ознаки репрезентативних систем.....	47
1.2.2. Характеристика доміантних репрезентативних систем учнів у навчанні.....	59
1.3. Діагностика репрезентативних систем	63
1.3.1. Загальна характеристика методів діагностики репрезентативних систем.....	63
1.3.2. Методика ДРС	

(діагностика репрезентативних систем).....	66
1.3.3. Відомості про стандартизацію методики.....	72
1.4. Репрезентативні системи і пізнавальна діяльність.....	75
1.4.1. Вплив РС на успішність і труднощі у навчанні.....	75
1.4.2. Зв'язок РС із пізнавальними процесами.....	77
1.5. Репрезентативні системи у різних організаційних системах навчання.....	82
1.6. Вікові і статеві розрізнення в проявах домінування репрезентативних систем.....	89
1.7. Рекомендації педагогам і практичним психологам для роботи з репрезентативними системами учнів.....	93
1.7.1. Робота з домінуючими РС на навчальних заняттях. Рекомендації педагогам для роботи з класом (навчальною групою).....	93
1.7.2. Розвиток лівопівкульних і візуальних здібностей.....	96
1.7.3. Розвиток міжпівкульної взаємодії.....	98
1.7.4. Розвиток багатосенсорності в навчанні.....	98
1.7.5. Способи активізації пізнавальної діяльності учнів із правопівкульним та кінестетичним домінуванням.....	99
Список літератури.....	100

Розділ 2. Розвиток і удосконалення

пізнавальних процесів студентів і школярів у ході ігрового тренінгу.....	104
2.1. Тренінг пізнавальних процесів: ігри і вправи з текстами.....	106
2.2. Комплекс вправ для розвитку логічної пам'яті учнів.....	111
2.3. Комплекс інтелектуальних ігор для розвитку мислення учнів.....	117
2.4. Методика поступового стиску і розширення тексту як засіб розвитку мислення і пам'яті.....	126
2.5. Вправи для формування здатності витягати і переробляти сховану інформацію.....	135
2.6. Формування внутрішнього плану дій за допомогою ігрового тренінгу.....	143
2.7. Вправи з географічною картою для розвитку образних представлень учнів.....	147
2.8. Комплекс вправ для розвитку рухової пам'яті.....	157
2.9. Ігри для формування розкутості в пізнавальній сфері школярів.....	160
Список літератури.....	164
Додаток: Функціональна асиметрія мозку.....	167